

LLUM D'OLI

butlletí informatiu de
l'**A**grupació **C**ultural de **P**orreres

Dep. Legal 76/1979

núm. 12

abril 1.981

NOTICIES

**ELS NOMS
DELS
PORRERS**

notes sobre el
cadirat del cor

ESPORT

el dimoni de
sant felip i
altres herbes

ha sortit
el llibre ...

**LA NIT
DEL 23**
***
alcoholisme i
part
forana

L'ajuntament canviarà els noms dels carrers

A la sessió extraordinària del passat dia 10 de març l'Ajuntament de Porreres aprovà en el seu cinquè punt la proposta del Tinent de Batlle Rafael Picornell relativa a la rotulació en la nostra llengua dels noms dels carrers de la vila, quan les possibilitats econòmiques ho permetin i que també es retornin els noms antics i populars següents:

- C/. José Antonio Primo de Rivera per CARRER DES POU FLORIT
- C/. Conquistador per CARRER DES VENT.
- C/. Calvo Sotelo per CARRER D'EN VEIET.
- C/. Queipo de Llano per CARRER DE L'ALMOINA
- C/. Capitán Crespi de Valldaura per CARRER NOU.
- C/. General Goded per CARRER DE SA GALLA.
- C/. General Franco per CARRER DE JOR.

Així mateix s'acordà canviar els següents:

- C/. Héroes del Baleares per ILLES BALEARS.
- C/. 18 de Julio per REI JAUME I.
- C/. Dr. Magín Vaquer per MOLI D'EN NEGRE.
- C/. Francisco Rosselló per CARRER DE SA COOPERATIVA.
- C/. General Mola per RECTOR LIOM PART.

Com es pod veure es restitueixen les denominacions populars correctes i en els casos dubtosos com General Mola o 18 de Julio s'ha decidit per noves denominacions que ens semblen vàlides. Pel que sabem s'ha seguit el criteri que suggeriem al nostre particular estudi "Els Carrers de Porreres" a la major part dels noms i en el cas dels alternatius (Rei Jaume I, Illes Balears, etc) hi estam d'acord.

Felicitem al nostre Ajuntament per aquesta important decisió que venia essent llargament demanada per diversos estaments del poble. Es u-

na notícia aquesta que ens plau donar i creim que la normalització lingüística ha donat una passa prou important pel que fa a la total retolació en la nostra llengua dels recons porrerencs i a la vegada es reconcilia socialment i moralment amb els noms populars usurpats en motiu de la contenda del 36-39.

Esperem que aquest acord municipal es realitzi sense massa demora i, cosa molt important, que la gent comenci a utilitzar els noms proposats al canvi, tant de manera impresa com oral amb tota naturalitat. Sols així aconseguirem restablir la normalitat.

JOAN BARCELO

RECUPERACIÓ D'UNA TRADICIÓ

L'ajusticiament de la Jaia Quaresma i del Jai Carnal dels llargs quaranta dies de privació que es viuen a Porreres va tenir lloc el dijous dia 26 de març a la Plaça, va esser una agradable retrobada amb el passat. No falta comentar gairebé el que és aquesta festa ja que l'Ajuntament a través de la seva Comissió de Cultura en donà una explicació detallada i segurament haureu llegit aquest escrit. Sols ens resta felicitar als seus organitzadors, actors i creadors i fer-lis arribar el reconeixement de que esperam novament la serrada de la Jaia i l'esbutzament del Jai a mitjan corema de l'any que ve.

10 anys de l'agrupació

Enguany es compleixen els 10 anys que la nostra Entitat fou fundada, iniciant sense interrupció una tasca dins el camp de la cultura, la llengua i la vida illenca en general i porrerenca en particular, amb unes fites prou clares, que fins avui i esperam que en la resta dels dies la mantenguin fidel als principis fundacionals.

Sembla evident que l'Agrupació Cultural de Porreres ha arribat a una maduresa, que ha tornat gran i també que una efemèrides com aquesta no pod passar desapercibuda. Annunciam que en el decurs dels propers mesos celebrerem—diriem que convenientment—una sèrie d'actes commemoratius a la vegada que s'enllestiran uns quans treballs periodístics d'aquests 10 anys primers.

LLUM D'OLI

butlletí informatiu de l'**A.C.P.**
n. 12 abril 81

D.L. PM 76/1979 (Imprès en offset)

Edita: AGRUPACIO CULTURAL DE PORRERES. Carrer de l'Almoïna, 67, 1er.

• Els articles publicats reflexen únicament l'opinió dels seus autors.

algunes notes sobre el cadirat del cor

de l'església parroquial

per Maria Barceló i Crespi

Sobre els cadirats de cors medievals mallorquins no se'n sap massa cosa. Així i tot és sabut que a mitjan segle XIV el mestre Antoni Camerodon en confeccionava un per a la Seu de Ciutat i probablement també en devia tenir l'església de Santa Eulàlia que era la principal església parroquial de Ciutat. També els dos principals convents tingueren notables obres de cadirats: el de Sant Domingo començat el 1376 i la comunitat de franciscans el dia 13 d'octubre de 1447 contractava la confecció del cadirat del cor amb el mestre barceloní Macià Bonafè que constaria de 66 cadires a imatge del que confeccionà anteriorment per a la parròquia de Santa Maria del Mar de la Ciutat Comtal.

Aquest cadirat s'ha conservat substancialment fins als nostres dies després de passar per diverses vicissituds. L'any 1611 fou traslladat del seu primer emplaçament cap a l'absis. Segurament seria per aquestes dates quan es dividí: 41 cadires s'incorporarien al nou empla-

cament i 24 es traslladarien a la parròquia de Porreres de les quals en conservam 22.

Com a característiques més notables d'aquest cadirat cal destacar que la part superior està treballada amb motius fitomòrfics i zoomòrfics; en canvi els medallons laterals solen portar majoritàriament decoració de caràcter bíblic, eclesiàstic o fabulístic.

Macià Bonafè s'especialitzà en cadirats de cor, encara que no deixà de banda el treball de retaules, doncs sabem que treballà a més del de Santa Maria del Mar i el de Sant Francesc de Ciutat, en el de Manresa (1438), Vic (1440) i el 1456 se li adjudicà el cadirat del cor baix de la Seu de Barcelona.

L'erudit porrerenc Joan FELIU recollint una opinió de Josep Me QUADRADO, compartida també per Antoni FURIÓ, diu que segons la tradició aquest cadirat de Porreres va pertànyer als templaris encara que possiblement se'ls confongui amb els monjos de La Real ja que la seva construcció és molt posterior a l'extinció d'aquesta orde militar. Més fiable sembla l'opinió del

P. Gaspar MUNAR i del P. Gabriel LLOMPART (del qual hem obtingut la major part d'aquesta informació), els quals s'inclinen per l'opció de que les nostres cadires són part del cadirat de Sant Francesc ja que si comparem la construcció i la decoració del cadirat d'aquest convent i el de la parròquia de Porreres sembla segur que degueren formar part d'una mateixa obra i que no són còpia un de l'altre ho demostra el que no se repeteixen els temes.

BIBLIOGRAFIA:

FELIU, Juan: Noticias históricas sobre el santuario de Montesión de Porreres. (Noticias ampliadas sobre la Historia de Porreres). Felanitx, Ed. Ramón Llull, 1976. Pg. 194.

LLOMPART, Gabriel: Miscelánea de arquitectura y plástica sacra mallorquina (siglos XIII-XVI). "Analecta Sacra Tarracensis" vol. XLVI. Barcelona, 1973. Pg. 83-114.

MUNAR, Gaspar: Història de Porreres. Vol. II. Palma, Gràfiques Miramar, 1979. Pg. 47.

PIFERRER, Pablo y QUADRADO, José M^e: Islas Baleares. Palma, 1969. Pg. 512.

A TOTS ELS SOCIS

★ DIMECRES DIA 15 D'ABRIL (SETMANA SANTA)

 A LES 9 DEL VESPRE :

JUNTA EXTRAORDINARIA DE SOCIS PER FER LA PROGRAMACIO D'ACTIVITATS DEL TRIMESTRE.

LOCAL SOCIAL

ESPERAM LA TEVA PRESENCIA !

Recordau 15 d'abril a les 9 del vespre!

el dimoni de sant felip i altres herbes

El dimoni encara està esflo-
rat.

Ben decidit a sicatritzar les nafres d'en Berrufet, que pot ésser símbol de tantes coses fotudes, o pel pas del temps, o per la negligència d'algú. Hem decidit fer rifes, colectes, presentacions i tot el que estigui a mà per poder dur a terme una campanya multitudinària amb tots els que vulguin col·laborar amb aquest moviment que podria desembocar en la conservació de tants d'objectes i edificis porrerencs com tenim.

Sé, veig, comprenc que partim de zero per restaurar el cap del dimoni gros de Sant Felip, i ens atrevim a somniar... qui sap, qui sap, amb objectes, eines, etc. i qualsevol futimesa que vengui a mà. Somniar, somniar... i somniar de despertar perquè no fer un museu a Porreres i per Porreres de tot quant som i tenim, tantes coses com arrossegam de calaix en calaix, de racó en racó, fins que al darrer el foc les se menja.

Podria ésser com he dit tot d'una un moviment de masses, de tothom, no de cap entitat particular, perquè llavors les societats més fluïxes se senten subordinaades a les més fortes. No un Museu Parroquial, llavors no hi cabria lo profà i el que fos del clero regular o no diocesà, ¿com li enfonyam?. No convé de cap manera que caigui dins cap vertent política, perquè uns i altres sense excepció cerquen comandar i figurar, els interessa més el partit que la comunitat. Per a mi això és un sacrilegi com Judes. Un poble se salvarà no per la quantitat de partits polítics que tenguí. Se salvarà per l'amor que tenguin no a un partit sinó al poble els que estan a l'administració econòmica i política.

Amb l'experiència primera de la colecta del dia de Sa Fira, vérem que podem confiar i seguir endavant puix que el resultat fou positiu.

Aquesta experiència ens ensenyà que no podem confiar, tant de bo sigui això un estímul per tots els que apreciam de veres el poble i les seves coses.

Esper que entre tots trobem la fórmula per resoldre favorablement aquesta proposta.

Si algú diu qui és aquest per somniar tant fort, o qui s'ha pensat ésser ell?, només contestaré que som un porrerenc que estim molt Porreres, més que a mi mateix i fa estona que ho demostr, i vaig veient i conequent poc a poc qui estima més casa seva.

Així, que el Dimoni serà restaurat i quedarà a Sant Felip de Porreres, perquè és de Porreres i ningú més que els porrerencs coneixem les infernals fetxories mafitofèliques. Que per molt d'anys puguin els "Hermanos" guardar no la carassa del dimoni que poc val, sinó tot el patrimoni invaluable que el poble durant tants d'anys ha anat acumulant a través dels felipneris.

Hi ha més beates a confessar: fent volar la miloca del meu pensament imaginatiu, i donant fil donant fil he allargat la vista i me som trobat com aquell que diu sense voler amb una rata pinyada, peludeta tota ella, perquè, si, era famella, i bé que se veia que criava, tenia el braç guaret remogut i tot, amb aquelles dentetes afilades que ensenaria ametlles verdetes, amb aquelles ales que pareixien braços alats, i així me n'he recordat de quan érem nins els qui ara ja no ho som. Que aprop dels llums del carrer, els vespres jugàvem amb el sol i la lluna no poden dir pruna o als quatre cantons, amb una canya llarga mirà-

vem de tomar-ne qualcuna de rata pinyada, i noltros no fumàvem porros, però feiem fumar a les rates pinyades i fins i tot qualche dragó.

Oh aquell temps! d'entreteniments innocents, sense malícia, que ens dedicàvem a cercar nius a tomar oronelles, a tocar baulles i tirar tets.

A fer llieteres dins l'ordi o la blatera perquè donava gust fer corregudes per dins els sembrats d'aquell caminó de Monti-Sion. Des del molí d'En Negre travessant l'immensitat oceànica dins la mateixa desembocadura del nostre riu porrerenc la poruga. Feia por pels infants atrevessar al "Mare Nostrum" profund en l'imaginació que no en la realitat, sense saber nedar, ni tenir a mà pastereta ni vapor. Era més que una odisea que acabava a vegades amb la tràgica patinada, amb la conseqüent culada dins el bassiot.

Travessures de gent menuda que no fa mal més que amb allò arriben a robar ametllons i albarcocs verds. La gent gent gran arriba més enfora quan no amb la llengua.

I camina caminaràs més endavant te faràs cap a Monti-Sion corrent com a cans llabrers per la carretera vella per poder tirar la pedra a la Creu del revolt que és la darrera que hi ha quan pujam, ja que era advocada per a comanar infants petits, perquè només els nins estaven a Monti-Sion, perquè les nines estaven depositades a la Creu d'En Net. Quantes vegades escoltàvem la porta de la sacristia per si les sentíem plorinyar. Ara estam a un temps de "desenfreno". Llavors ens manteníem de fam i de mentides, ara, de mentides i de "pienso". Certament que el "pienso" és una mentida, quan no un veneno, el mal és que aquesta mentida aquest veneno és una font d'ingressos de més caudal que no arrossega el riu Amazonas.

O per la dressera, botant botant, amb afelagadures lleugeres, taimen bèstia, orat, per arribar més prest a les cadiretes, un revell de soca nuosa i brancam escaramellat que l'enginy supos de caçadors havien fet per poder esperar a l'aiguait comodament fent créixer tres o quatre aplanades talment asseients, perquè la llarga espera del conill atrevit i dissortat no resultés tant molesta ni cansada.

Arribar primer a les cadiretes era el triomf que suposava el premi de seure més temps i poder clamar a tot pulmó, som el primer!

La construcció de la nova carretera feu desaparèixer les cadiretes, aquell ullastre d'un cop de destrial. Serà símbol que el progrés i civilització són una estrucadora de les tradicions, una arma destructora.

O no és possible guardar antigalles per donar pas a l'adelantament?

Per fer grava hem d'esmicolar un puig, però serà necessari fer desaparèixer cadiretes i engronsant engronsant fer cruixir un puig enviant a mal viatge, soca, relam i branques de l'arbre esponerós, vida esdeveniment i Història tan notrada com el més càlid betec del cor porrerenc, Monti-Sion és Porreres i dir Porreres és dir Monti-Sion.

Tanmateix, no és vera? que quan un té set el millor és l'aigua fresca de l'ull de la font, a què ens agradi beure qualsevol potingue de procedència estrangera per demés enginyosa per fer un perpaganda econòmicament favorable per ells en que hagin de fotre mitja humanitat.

Tanmateix no és vera? què és més bona l'ombra d'un tamarell, mata, pi o sivina que sigui a la d'un paraigües de platja, de tela, de fenàs, o de faies, és que no pot esser que la set ardenta, embriagadora set de doblers, de perèixer, de voler esser, faci

passar una pala "Caterpillar" per fer una sembrada de sombrilles i paraigües i llieteres provocadores i ... "Viva España" i després ... democràcia, llibertat. Antes anàvem a la Ràpita amb el carro a nedar i descansàvem a l'ombra d'una sivina, nedàvem dins aigua neta, tranquils "l'illa de la calma" i anava malament.

Ara esquivant vidres i llau-nes per no acabar amb els peus mesells de talls per arribar a una aigua mig contaminada, veure mames alloure, i pagar uns duros per una ombra d'un carritx que per ventura han vengut a robar a un pinar nostre. Ara va bé.

Hi ha més beates a confessar? Qui sap, entre l'herbatge atapit i humitatjat sempre pot sortir i botar qualche granot.

Mirarem si atalaiam qualche cosa i sinó ens fan callar les autoritats anirem dient...

Fins demà.

JAUME ROSSELLO VERGER

CARTA A L'AGRUPACIÓ

Barcelona, 29 de març 81

Benvolguts amics de l'Agrupació Cultural de Porreres:

Ja vaig rebre el llibre "Resposta" on hi han un conjunt de poesia dels Països Catalans. Gràcies per la dedicatòria que heu fet al meu germà Joan. També us vull dir que aquest poema que surt al llibre i datat a Menàrguens el 6 juliol del 80 (.) fou el poema que es va llegir a l'església quan ell era mort. Quasi segur que és l'últim poema escrit per ell. Jo li vaig trobar una còpia dins d'un llibre.

Moltes gràcies i a reveure.

Damià Barceló i Cullerés

P.S. Us adjunto un llibre de poemes del meu germà, el primer que va editar, i que potser no teniu a la vostra biblioteca.

(1) "RESPOSTA de Mallorca al Decret de Nova Planta. Mostra de Poesia. Agost 1980." Joan Barceló i Cullerés. pag. 26. (Agrupació Cultural) Porreres 1981.

SOBRE ELS NOMS DELS CARRERS DE PORRERES

6

Des de fa molts de temps l'Agrupació Cultural insisteix sobre la necessitat del canvi dels noms d'alguns carrers de Porreres i la seva retolació en la llengua de Mallorca. Els noms populars que la gent dels pobles de Mallorca dona als seus carrers, formen part del nostre patrimoni cultural i, per això, es fa precis la normalització, la qual, en aquest cas consisteix únicament en l'oficialització.

Davant la imminència dels canvis, crec que una sèrie d'orientacions d'índole lingüística poden ser útils per a la comissió que se n'encarregui.

L'opuscle que l'any passat va publicar en Joan Barceló és de molta utilitat i són acceptables gairebé les propostes que hi fa. La font de documentació que va utilitzar és bona i, a més a més, va tenir molt en compte, a l'hora d'adoptar una o altra solució el criteri de la sensibilitat de l'usuari.

En els casos en què un carrer sigui designat de dues maneres distintes i ambdues acceptables (nom popular/nom oficial adequat a la nostra realitat cultural), sens dubte, l'elecció ha d'afavorir la forma viva i, si es creu convenient, el nom desplaçat pot passar a ésser el d'un altre carrer que tenguí el nom oficial poc adient i manqui de nom popular.

Fetes aquestes observacions podem passar a veure quins són els aspectes lingüístics a tenir en compte:

a) En tots els casos s'ha de retolar la placa amb les preposicions i els articles que la correcta sintaxi exigeix. Així, si són inacceptables retolacions com "Carrer Vent", "Carrer Bestard", també ho són "carrer 31 de Desembre" i "Carrer Pare Molina"

La retolació correcta seria: "Carrer des Vent", "Carrer d'En Bestard", "Carrer del 31 de Desembre" i "Carrer del Pare Molina".

b) Els articles EL i ES, i les seves variants, no s'han d'usar de qualsevol manera; s'ha de respectar, en els topònims, l'ús que en fa la llengua parlada. No hem d'escriure "Carrer del Sol" ni "Carrer del Call", però tampoc s'admetrà "Carrer de sa Caritat" (deim "ses monges de la Caritat") ni "Carrer de sa Glòria"; les formes correctes seran: "Carrer des Sol", "Carrer des Call", "Carrer de la Caritat" i "Carrer de la Glòria".

c) La unió de la preposició DE i la forma plena de l'article ES admet dues solucions: DES i D'ES. Es evident que en tots els rètols s'ha d'adoptar la mateixa i crec que la més convenient es la primera (DES), és més senzilla (evita possibles escriptures incorrectes: DE'S) i de cada dia és més utilitzada. La unió de DE i EL només admet el resultat DEL.

d) L'article masculí plural derivat de IPSE admet dues formes: ES i ETS. Per simplificar l'ús d'aquest article i fer-ne el paradigma d'abast més general és convenient utilitzar la forma ES.

Si aplicam aquestes normes als noms dels carrers que va proposar en Joan Barceló, el nom de tots els carrers de Porreres hauria de quedar de la següent manera:

1. Carrer des Pou d'Amunt (actualment Santa Cruz).
2. Carrer d'En Frau (Frau)
3. Carrer del Reverend Agustí Font, Pvre. (Rvdo. Agustín Font, pbro.)
4. Carrer d'En Nunyo Sanç (Nuño Sanz)
5. Carrer de l'Hospital (Hospital)

6. Carrer de la Caritat (Caridad)
7. Carrer de sa Rectoria (Rectoria)
8. Plaça d'En Lluc/Plaça de Lluc (Antonio Maura) (1)
9. Sa Plaça (Plaza de España)
10. Avinguda del Bisbe Campins (Avenida del Obispo Campins)
11. Carrer des Pou Florit (José Antonio Primo de Rivera)
12. Plaça de l'Església (pza. de la Iglesia)
13. Carrer des Pont (Santiago Ramón y Cajal)
14. Carrer d'En Sala i Verd (Sala y Verd)
15. Carrer Nou (Capitán Crespi de Valldaura)
16. Carrer d'En Sala (Sala)
17. Carrer dels Mags/des Mags, dels Reis Mags. (Magos) (2)
18. Carrer del Fr. Bonaventura Sitjar (Fray Buenaventura Sitjar)
19. Carrer del Fr. Juníper Serra (Fray Junípero Serra)
20. Carrer Tort (Costa y Llobera)
21. Carrer de ses Fàbriques. (José María Quadrado)
22. Placeta de Santa Catalina Thomàs (plaza de Santa Catalina Tomás)
23. Carrer de la Dama (Dama)
24. Carrer de N'Orell (Orell)
25. Carrer del 31 de Desembre (31 de Diciembre)
26. Carrer de la Trinitat (Trinidad)
27. Carrer de la Donzella (Doncella)
28. v. nota 3 (Cid)
29. v. nota 3 (Gran Capitán)
30. Carrer de Sant Jaume (San Jaime)
31. Carrer d'En Bestard (Bestard)
32. Carrer de sa Vileta (Vileta)
33. Carrer de la Rosa (Rosa)
34. Carrer del Pare Molina (Padre Molina)
35. Carrer de sa Cooperativa (Francisco Rosselló)
36. Carrer d'En Vellat (Calvo Sotelo) (4)

37. Carrer d'En Roig de Lluís (Luís)
 38. Carrer des Call (Call)
 39. Carrer de l'Almoina (General Queipo de Llano)
 40. Carreró de ses Pusses/Carrer de ses Portasses (Portasses)
 41. Carrer d'En Ramon Llull (Ramón Llull)
 42. Carrer de sa Galla (General Goded)
 43. Carrer de Vent (Conquistador)
 44. Carrer de sa Roca/Carrer de ses Roques (Roca)
 45. Carrer de sa Torre (Torre)
 46. Carrer d'En Monroi (Monroy)
 47. Carrer des Canonge Barceló (Canónigo Barceló)
 48. Carrer des Molins (Molinos)
 49. Carrer d'En Cerdà (Cerdà)
 50. Carrer de Passaratz (Passaratz)
 51. Carrer d'En Jaume II (Jaime II)
 52. v. nota 3 (Héroes del Balleares)
 53. Carrer Major (General Franco)
 54. Carrer de sa Teulera (Dulzura) (6)
 55. v. nota 3 (18 de Julio)
 56. v. nota 3 (Cristóbal Colón)
 57. Carrer de Ponent/Carrer de Porrerí (Poniente)
 58. Carrer de Monti-Sion (Montesión)
 59. Carrer de Mossèn Cabrera (Mosén Cabrera)
 60. Carrer del Príncep (Príncipe)
 61. Carrer des Molí d'En Negre (Doctor Magín Vaquer)
 62. Carrer des Escultors Mo-
 63. Carrer des General Antoni Barceló (General Barceló)
 64. Carrer del Reverend Jaume Mulet, pvre. (Rvdo. Jaime Mulet, pbro.)
 65. v. nota 3 i 6 (General Mola)
 66. Carrer des Parents (Parientes)

67. Carrer de Sant Roc (San Roque)
 68. Carrer de la Glòria (Glòria)
 69. Carrer de Sant Felip/Carrer des Camp
 70. Carrer des Sol (Sol)
 71. Carrer de sa Lluna (Luna)
 72. Carrer de Sant Alonso Rodríguez (San Alonso Rodríguez)
 73. Carrer des Duzay (Duzay)
 74. v. nota 3 (Goya)
 75. v. nota 3 (Balma)
 76. Carrer des Pou Rovat (Luís Vives)
 77. Carrer des Horts (Huertos)
 78. Carrer d'En Joan Feliu (Juan Feliu)
 79. Plaça des Pou Nou.

NOTES:

(1) En aquest cas s'hauria de saber si el nom ha de fer referència a la família que viu a la Plaça o al monestir de Lluç. Com era originàriament?

(2) Es un cas molt semblant a l'anterior. El nom fa referència a la família o als Reis? Si fos el primer cas, seria admissible "Carrer des Magos".

(3) Com que el nom oficial no és molt escaient i tots aquests carrers no en tenen cap de popular, seria convenient aprofitar-los per posar-hi noms que han estat desplaçats d'altres carrers i que interessa mantenir o nom que valdria la pena introduir. Per exemple: "Carrer del Rei en Jaume" (millor que "Conquistador" i que "Jaume I"), "Carrer d'En Jaume III", "Carrer del Rei En Sanç", així tendríem tots el monarques del Regne de Mallorca, "carrer de Mossèn Miquel Costa i Llobera", "Carrer de les Illes Balears" "Carrer des Agermanats", "Carrer del Pare Cervera", "Carrer d'En Joanot Colom", etc.
 (4) Carrer d'En Vellat o Carrer d'En Veiet? El parlar de Mallorca en algunes paraules que s'escriuen amb LL hi pronuncia una i o fins i tot

en alguns pobles, no hi produeix cap so. Que pronunciem i o pronunciem ll depèn de l'etimologia de cada paraula (del seu origen). La llengua literària només admet l'escriptura amb LL, però en el cas dels topònims podria acceptar-se la grafia I. No obstant altres topònims que presenten el mateix fonema sempre s'han escrit amb LL, la qual cosa fa recomenar aquesta escriptura (per exemple: Consell, Cap Vermell, Cala Agulla).

(5) Sembla millor "Carrer de ses Portasses".

(6) El raonament que fa en Joan Barceló al seu opuscle em sembla molt encertat

(7) Duzay, Duzay, Dusai o Duzai? Per determinar la correcta escriptura d'aquest llinatge seria necessari saber quina és la seva etimologia.

JOAN MELIÀ

la nit del 23

Sr. Director:

La nit del 23 al 24 de febrer nosaltres, com tots, patíem la vergonya dels fets i l'angoixa de pensar que poguessin desaparèixer les nostres Institucions democràtiques i les llibertats del nostre poble.

Però també, com capellans-cristians, patíem i patim la vergonya i l'angoixa de veure que la Jerarquia no ha donat, ens sembla, la resposta valenta, clara i puntual, que la gravetat del moment demanava.

Ens preocupa el que va passar, el veure que l'Església va perdre una ocasió -n'ha perdudes tantes!- de posar-se obertament al costat de la llibertat i del poble. Si les coses haguessin sortit d'altra manera, ¿haguessin perdut l'ocasió de posar-se vora el poder triomfant?

Però ens preocupa encara més el futur. S'ha vist ben clar que la malmesa democràcia nostra, a l'hora de jugar-se l'existència, no pot comptar amb l'Església Jeràrquica, amb tot i ser un dels poders més forts, per moral que sigui, a l'hora de definir la nostra Història.

No ens podem enganyar: si els Bisbes arribaren tard i jugaren fluix, ¿és simplement perquè no els interessava? Massa han demostrat que quan creuen que una cosa pot tocar els seus interessos (ensenyament, divorci...) saben arribar molt abans de que entri la llei a les Corts.

No ens podem enganyar: hi pot haver qualche Bisbe democràtic de debò, el nostre, gràcies a Déu, n'és una bona prova; però la Institució Jeràrquica no sempre es desmarca eficaçment de les dictadures. També hi ha les excepcions fins al martiri que tots coneixem.

Davant aquesta trista realitat, nosaltres, des de la nostra petitesa, voldríem fer saber:

1.- Que els Bisbes són una veu, però no són l'única veu, ni tota la veu de l'Església i, per desgràcia no són sempre; la veu més propera a l'Evangeli.

2.- Que l'Església és un medi de salvació i quan es converteix en un fi, anant a salvar-se a ella mateixa, pot arribar a ser un obstacle per les llibertats d'un Poble.

3.- Que l'Església, quan es mira a ella mateixa en lloc de mirar al Poble, cau en el mateix egoisme i partidisme que ella, amb tota raó, critica en altres Institucions

4.- Que l'Evangeli és compromís i risc i per tant la prudència, feta diplomàcia, és una jugada per conservar el poder.

5.- Que, perquè estimam l'Església ni més ni manco que molts d'altres, però amb un amor crític que ens duu a dir la veritat tal com la sentim, volem que els Bisbes sapiguin que a nosaltres ens dol la seva, tal vegada, covardia o excessiva prudència.

6.- Que nosaltres, que també som Església i Poble, malgrat els nostres defectes i limitacions, volem lluitar, al costat de tants d'altres, per les llibertats del nostre Poble, com imperatiu del nostre ser cristià.

GRUP DE PREVERES DELS PRIMERS DIMARTS.

* ACTIVITATS A REALITZAR DURANT LES PROPERES SETMANES

LES QUAIS SERAN ANUNCIADES OPORTUNAMENT.

Excursionisme. - 1-3 de maig excursió al Castell d'Alaró, quedant a romandre allà dalt. Hi ha altres possibilitats, pendent de confirmar. 17 de maig: Na Foradada.

Finals de juny. Volta ciclista a Mallorca.

Pintura. Xerrada, col·loqui i experimentació sobre la tècnica de l'aquarel·la.

Cançó. Recital de cançons centroamericanes i de cantautors, al local social.

* ESCACS. A l'hora de sortir a llum aquestes notícies haurà començat el IX Torneig Social d'Escacs de Porreres amb la participació de 10 jugadors: Cerdà, Gil, Gornals, Barceló, Toledo, Palerm, Oliver, Sorell, Barceló Ll. i Rosa Bauçà. Duració: 9 setmanes.

BORSA

La publicació pollensina "EL GALL" té una ootització de Premsa Forana a la qual el nostre "LLUM D'OLI" interessa, dels números 1 fins al 8, que es compraran. Per altra banda ens interessa comprar exemplars dels números 1, 2, 3 i 4 de "LLUM D'OLI". Ofertes a l'equip de redacció. Preus interessants.

CARNAVAL

El passat dia 21 de febrer ferem la Festa de Carnaval, Carnestoltes o la particular Rua dins un ambient de molts de disfressos, bauxa alegre i bullosa. Darrera, el campanar de l'Església, música dels "Shark", coca i vi. Ens ha costat molt recuperar les festes dels darrers dies i poc a poc, any a any ho anam aconseguint.

SA RUA

Dia 1 de març va tenir lloc a Ciutat la festa de carnaval: SA RUA. Si lletgíreu els cartells que anunciaven aquesta festa poguereu observar que el nostre poble quedava convidat a participar-hi, juntament amb els altres pobles de l'illa; per aquest motiu, el diumenge horabaixa varen partir de Porreres una vintena de persones disfressades i un parell més sense disfressar disposades a participar a SA RUA i molt bé que va anar!... encara que la desfilada resultas esser cansada degut a la mala organització; i el trajecte massa curt per tanta gent. A pesar de tot això, ens va pareixer una festa molt positiva.

A veure si l'any que ve la xifra de participants porrerencs es veu doblada al menys.

LOCAL

Aprofitam aquestes quatre línies per comunicar a tots els socis que el mes passat durant tres dies es va emblanquinar tot el local, untar tots els mobles i fins i tot se varen posar les antigues cortines que hi havia a l'altre local,

))))

(((

també varen esser arreglades unes quantes rajoles que ballaven i altres desperfectes.

I ara que tots esteim enterats, donam les gràcies a Madò Apoloni Banyada pel seu treball, a Tomeu Blanch pels arregles de les instal·lacions sanitàries i a Toni Palerm, responsable del manteniment de l'estatge. Ara, els que ens pertoca es respectar el nostre, per desgràcia, desert local. Gràcies.

TEATRE

El grup de teatre "PÀSSARA" de l'Agrupació Cultural de Porreres està treballant en l'obra d'Alexandre Ballester "Siau Benvingut" que segurament es representarà els dies 7, 8 i 9 de maig al Principal Cinema.

Pregam a totes aquelles persones interessades en col·laborar en el muntatge de l'obra, es posin en contacte amb En Climent Picornell.

PERQUE EL NOM DE "PÀSSARA" ?

Des d'un primer moment el grup de teatre de l'Agrupació va creure convenient que el nom que els havia de representar, de qualque manera havia de mantenir una relació directa amb la nostra vila.

Tots sabeu que a l'escut de Porreres apareix un fasser amb 2 ocells col·locats un a cada banda, coneguts amb el nom de pàssares. Per això, doncs, el nostre nom.

Basta entrar a qualsevol cafè de poble o anar un diumenge decapvespre a un camp de futbol de la Part Forana per donar-nos perfecta compte de que l'alcoholisme no és, per desgracia, un problema exclusiu de Ciutat. Als pobles hi ha també malalts del beure.

Però passa que als pobles, llevat de qualche excepció, l'alcoholisme no es revesteix de les darreres formes tràgiques que, de vegades, es veuen a Ciutat: homes o dones que van de la banda, que criden pels carrers o que romanen tirats a un banc de la plaça. Als pobles quan qualche gat arriba a donar aquests espectacles, d'una forma o altra, el traginen a Ciutat. Basta anar a la Clínica Mental o als altres llocs per on recalen els marginats per saber que aquesta afirmació no és gens ni mica gratuïta.

Creim que l'alcoholisme als pobles té dues característiques que en podríem dir positives:

1ª.- Molts estan encara en un grau intermig. Pateixen una espècie d'alcoholisme intermitent. Tenen totes les traces de la personalitat alcohòlica, amb totes les seves conseqüències psíquiques i somàtiques, però només es carreguen els caps de setmana i les festes.

2ª.- No han romput del tot, encara, amb el seu propi medi-ambient. Ens referim en concret a la família, a la feina i als companys. Es veritat també que aquesta condició pot ser una

espasa de dos talls. Per una banda potser que aquest mateix ambient sigui per a ells el capdal inductor per beure. Beuen per fugir dels problemes de la família o de la feina i també perquè els companys els empenyen. Però també és cert que, a l'hora de l'estrnyer, de decidir-se a deixar de beure, aquest mateix ambient -esposa, fills, treball, amics- pot ser el gran motiu que els dugui a fer l'esforç. Massa bé sabem que als centres de des-alcoholització el gran problema és trobar motius perquè deixin de beure.

Aquestes dues característiques fan que tota la feina de mentalització, de prevenció i de curació es podrien realitzar molt millor als pobles que a Ciutat.

Per a això manca -i a aquí ve la nostra proposta- que qualcú -Ajuntaments, Associacions de veïnats, Clubs Culturals, Parròquies, metges, religiosos...- hi prengui una mica d'interès i comenci un petit CENTRE D'ORIENTECIO I CONSULTA.

Només manca que qualcú s'ho proposi seriosament. Qualcú que no cerqui resultats espectaculars, que tengui seny i discreció i molta paciència. A poc a poc s'aniria creant un clima de confiança i la problemàtica, fins ara amagada, començaria sortir.

Hi ha persones prou preparades per donar una mà.

DELEGACIO DIOCESANA D'ACCIO SOCIAL

l'orgue.

- * Com informava darrerament "Semilla" s'estàn fent gestions i estudis per part de la comissió d'economia i patrimoni parroquial del Consell de la Parroquia pensant amb la possibilitat d'una restauració de l'orgue de l'església, que com segurament sabran té un gran valor històric i artístic, evident patrimoni cultural de Porreres i que malgrat el temps d'abandó relatiu és un dels orgues més valuoses i amb més possibilitats de Mallorca.
- * L'Agrupació Cultural s'adhereix a aquesta iniciativa i promet tot el seu suport possible als responsables. Sols amb l'ajud de tots els porrerencs aconseguirem posar en funcionament i amb el màxim de possibilitats musicals el nostre instrument.

LLIÇO DE FUTBOL DE

FADRINS I CASATS

El passat diumenge dia 15 de març, el nou camp esportiu de Ses Forques fou escenari del partit de futbol de l'any -com deien els cartells- entre socis fadrins i socis casats de l'Agrupació Cultural. Bona massa de seguidors i seguidors incondicionals que pogueren comprovar quanta qualitat hi ha entre els nostres associats i l'esperit de lluita d'uns i altres defensant els seus estats civils. Guanyaren, per "més experiència" els casats per dos gols a un, després d'acabar el primer temps amb l'empat inicial.

El partit -de futbol- va ésser de superioritat defensiva per damunt l'ofensiva, i això ho demostra que tots els gols foren marcats de "penalty", certament molt justs, però d'altra manera a lo millor les xarxes no haguessin vist pilota. Els capitans respectivament Joan Sorell i Joan Barceló permeteren l'alineació de dotze! jugadors per banda, i estones tretze!, i l'àrbit que fou el Batlle de Porreres Don Francesc Sastre, no va dir res. Per cert que l'àrbit tenia una bona actuació. Alguns deien que ajudava un poc als casats -que eren dels seus- i uns altres que era "casero" mentre no ho diguessin per mor del camp (?). La qüestió és que va seguir el joc tot lo aprop que va poder i va veure tot el que passava dins l'àrea petita, i un poc més. Va amonestar a uns quan jugadors, però per sort s'havia oblidat les targes. Així mateix a un li mostrà un rebut de contribució.

ACTUACIO UN A UN

Per part dels fadrins al primer temps l'artífis de que no anassin a les casetes amb una golejada d'escàndol fou el porter Climent Picornell

parant balons de tots colors amb molta teatralitat, parecudia a la d'en Xim de S'Hostal que es passà molt de temps per terra reclamant penals, encara que va córrer molt. Una estona va haver de seure a la vorera. En Joan Sorell amb una feina de motor a lo Stielike, distribuï joc i algunes "carícies" als contraris. En Toni Servera marcà el gol fadrí, llançant un penal digne de Juanito (el del Madriz). En Joan Pastoret fou l'home més lluitador i perillós. D'ell recordam un xut de fora l'àrea que sortí una mica desviat, però n'hi va haver d'altres també de desviats... En Miquel Ramonell a l'atac duqué molts perills a la porteria contrària i a la defensa Rafel des Campot no parava en contemplacions, fossin contraris o dels seus, així com Biel Sorell que va fotre un parell d'entrades als seus antics companys molt fortes, una d'elles penal i gol. En Pep Marí, mitja part d'atracaador i l'altra a la porteria on fou golejat, i en Tolo des Misser rebent tarascades per dins la zona mitja. Els jovenets de Shark, Andreu Fadrí, Jaume Guia II i Tomeu Mates compliren amb més solfa que els altres.

Dins el casats, reforçats amb algunes incorporacions, Miquel des Campot lliurà una sorda però efectiva feina -quan un fa el que pot no està obligat a més-; Carles Escoda a la delanteria fou sempre molt marcat i fallà una clara ocasió de gol, però va estar bé, provocant un penal. En Salvador Domínguez com a interior "d'enlace" no donà el braç a torcer enfront dels contraris que a lo millor l'haguessin agafat; en Jaume des Molí d'En Donzell, que debutava en aquest partit -a aquest al·lot l'afició li ha vingut de gran-

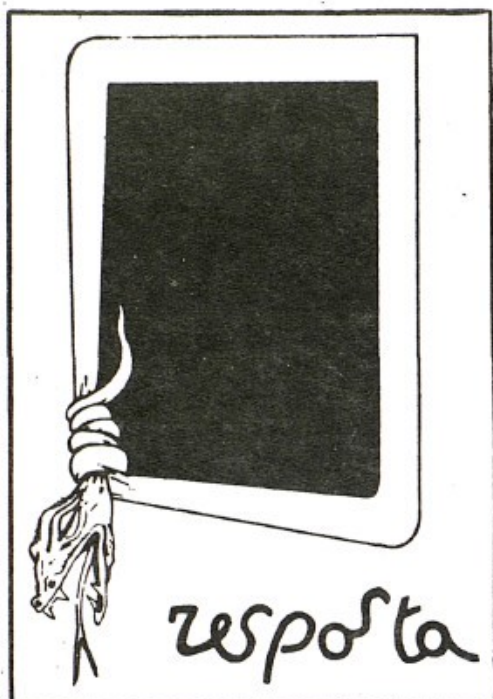
fou un extrem en punta aficadís, en Macià Lladó ordenador, defensiu, i d'atac, desdoblant-se -vetací l'altre motor- vertadera base dels casats. Joan Barceló, d'ariete, pegant per terra una partida de vegades no tengué por als contraris, que no s'esforçaren molt en marcar-lo. En Tomeu Puça marcà també un gol com a conseqüència d'una "falta màxima" que li havien fet, encara que pareix i s'ha dit que havia trevalat. En Biel Ballester complí a la perfecció com a defensa, trobant algún contrari la sabata del seu peu. Un interior extern -un tal Morales- tengué molt la pilota però la passà molt de cops malament, quan no la va perdre el que no és difícil. Malgrat algunes crítiques l'actuació d'En Joan de Sa Benzinera fou molt voluntariosa com a extrem corrent la vorera i demostrant que els perns de la cama encara aguanten. Marcà un gol de penal -el primer- En Joan Vinagre realitzà una bona feina tant ofensiva com defensiva. I finalment volem fer constar les intervencions apurades però amb eficàcia del porter Tomeu Nebot, que aturà alguns xuts compromesos dels fadrins quan intentaven ja al final posar remei al desgavell.

Al final del partit tothom rabentat i després de dos dies encara quedaven conseqüències en el caminar. S'havia escrit una plana històrica amb tinta xina. La venjança serà "terrible" diuen. I és que segons diuen els més vells dels lloc feia més de vint anys que un equip de fadrins porrerenc no havia perdut un partit.

HA SORTIT EL LLIBRE !

Una de les realitzacions més transcendents que ha duit a terme l'Agrupació Cultural de Porreres és sens dubte l'edició del seu primer llibre. Tot començà a l'agost de 1980 quan convocarem una Mostra de Poesia en motiu de l'anomenada FESTA DE RESPOSTA DE MALLORCA AL DECRET DE NOVA PLANTA.

Sorprenia, en principi, la resposta masiva que donaren els poetes nacionals dels Països Catalans a més de la qualitat de llurs poemes. Com que l'idea de publicar aquestes obres s'havia gairebé anunciat decidirem publicar el llibre, amb l'intenciu que si aquelles persones que no havien tengut oportunitat de veure la Mostra, ara la tendrien impresa.

Desitjavem, en principi, publicar el llibre els mateixos dies de l'exposició, però aviat ens donarem compta que això no era possible, que un llibre no surt al carrer en qüestió de pocs alens. Així que una vegada haver sortit de l'embull de festes, corregudes, preocupacions i altres herbes enllestirem la tasca, per altra banda, iniciada molt de temps abans, de dur endavant l'edició. Gestions per tal d'aconseguir subvencions amb caixes d'estalvis, Consell, institucions, etc. pressuposts amb impremtes i una llarga fila

més de maldecaps capaços de desmoralitzar a qualsevol. La cosa no anava bé i es pensà que un grup de persones tirassin definitivament l'edició en marxa, mitjançant l'aportació d'una part proporcional de la despesa total, que després de la liquidació definitiva del llibre una vegada sortit al carrer i haver-se venut tornarien a recuperar, si no tot, el més possible. En definitiva, es constituïen en co-editors. Aquestes persones van ren esser els porrerencs Joan Barceló i Bauçà, Maria Barceló i Crespi, Joan Gornals, Bartomeu Juan, Macià Lladó, Joan Melià, Mateu Mora, Esteve Ribes i Joan Sorell. També Dolors Aguiló, llicenciada Joan Mas i Vives, autor de la presentació que encapçala el llibre, Obra Cultural Balear, Pere Rosselló, poeta que va col·laborar en el muntatge, i Antoni Serra, escriptor.

Una vegada haver assegurat la part econòmica es tornaren fer gestions per a dotar al llibre de subvencions que abaratassin el preu de venda i finalment l'AJUNTAMENT DE PORRERES i la CAIXA DE PENSIONS "LA CAIXA" ens donaren sengles subvencions, que des d'aquí agraïm.

L'impressió va anar a cura de la Impremta Roig, de Campos, i la coberta de la portada la realitzà Andreu Terrades amb un disseny prou interessant i sobre tot estètic.

Al passat dia 14 es presentava al local social el llibre, dedicat a Joan Barceló i Cullerés, poeta que morí poc després d'haver enviat la seva obra a la Mostra als 24 anys. Té 89 pàgines i hi publiquen poemes 43 poetes. Preu de venda: 200 pessetes.

El llibre ja es troba a les llibreries de la vila i a les més importants de Mallorca i creim que s'ha donat una important passa en el camp de l'edició dins l'Agrupació Cultural, que podria tenir continuïtat en el futur.

Cal agrair a Joan Mas i Vives, Pere Rosselló i Joan Melià la gran responsabilitat de l'edició i així ho feim des d'aquestes línies.